

هویت «زعفران ایرانی» در خطر

زعفران ایرانی محصولی که از آن با عنوان «طلای سرخ» یاد می شود در بازارهای مختلف دنیا از جمله چین، خواهان بسیاری دارد اگرچه برنامه این کشور برای کشت زعفران و همچنین عرضه زعفران بی کیفیت و حتی تقلبی با نام زعفران ایرانی، آوازه این محصول را در معرض خطر قرار داده است.

به گزارش اگرو فود نیوز؛ اگرچه تا سه دهه قبل زعفران را در جهان با نام ایران می شناختند اما امروز متأسفانه کشورهای دیگری در این عرصه ورود کرده و انحصار را از ایران گرفته اند، افغانستان، امارات، اسپانیا و چین از جمله کشورهایی هستند که در چند سال گذشته وارد بازار زعفران شده و جایگاه ایران را به مخاطره انداخته اند.

اگرچه روزگاری بیشتر نیاز زعفران چین از ایران تامین می شد اما اکنون این وابستگی کاهش یافته است به طوری که گمرک چین تنها به محموله هایی اجازه واردات می دهد که مجوز وزارت بهداشت دو کشور را داشته باشد.

همچنین تنها شرکت هایی که مجوز واردات صنایع دارویی دارند می تواند اقدام به واردات زعفران از ایران به چین کنند. آمارها نشان می دهد تا حدود ۵ سال قبل سالانه ۳۰ تا ۴۰ تن زعفران اصل ایرانی به چین صادر می شد که با این ممنوعیت، این بازار از

دست رفته است هرچند افرادی هستند که بصورت غیرقانونی اقدام به این کار می کنند که باید ریسک و خطر صادرات غیر قانونی را نیز در نظر بگیرند.

با این حال کارشناسان می گویند محدود شدن صادرات زعفران به چین به علت حمایت دولت این کشور از کشاورزان است به طوری که و واردات زعفران را تنها با عوارض بسیار بالا - ۳۸ درصد - به مرزهای شانگهای امکان پذیر دانسته است.

نباید از یاد برد که چینی‌ها از جمله هوشمند ترین مردم در زمینه یافتن راه های اقتصادی هستند آنها در هر عرصه ای دیدگاه ویژه تجاری دارند و از ذکاوت بالایی برای تجارت بخصوص استفاده از محصولات دیگر کشورها برای کسب درآمد برخوردار هستند.

به هر حال اهمیت این محصول باعث شده است تا مساله صادرات زعفران به چین یا به گفته برخی «قاچاق پیاز زعفران ایرانی» به این کشور و کشت تدریجی آن در چین به موضوعی قابل تامل در سال های تبدیل شود.

واردات زعفران به صورت رسمی به چین اگرچه از مدت ها قبل با محدودیت های زیادی از سوی دولت های ایران و چین مواجه شده است اما به صورت محدود و بعضا همراه مسافر از ایران به چین آورده می شود.

**** کشت زعفران در چین**

در حال حاضر چین به دو صورت به بازار زعفران ایران لطمه زده است یکی از طریق کشت زعفران به صورت «گلخانه ای» و دیگری از طریق فروش «زعفران تقلبی و بی کیفیت» با نام زعفران ایران.

استان ارومچی و شهر 'شین جیان' یکی از شهرهایی است که اکنون زعفران در آن کشت می شود علاوه بر این منطقه در شهر 'چونگ مینگ' نیز این محصول مهم کشت می شود.

'شی زنگبین' مدیر اداره کشاورزی شهر 'چونگ مین' می گوید کشت زعفران از دهه ۸۰ میلادی در روستای 'وانگ یوخوا' این شهر در سطح ۴۰۰ تا ۵۰۰ هکتار آغاز شده است.

آن طور که این مسئول به ایرنا گفت ۹۰ درصد محصول زعفران این منطقه توسط فروشندگان محلی و شرکت های داروسازی خریداری می شود.

اما غیر از این دو شهر، زعفران در شهرهای 'ژجیانگ' و 'هنان' نیز کشت می شود، در شهر ژجیانگ به علت ضعیف بودن خاک و پیازچه، زعفران تولید بسیار کمی دارد و در 'هنان' هم به دلیل هوای سرد، رشد زعفران بسیار کم است و در هوای باز منجمد می شود.

مدیر یکی از فروشگاه های زنجیره ای شهر 'چونگ مین' که ۹۰ درصد

زعفران چین در آن کشت می شود هم به ایرنا گفت: در سال های اخیر هر گرم زعفران بین ۲۵ تا ۳۰ یوان به فروشنده های محلی و شرکت های داروسازی فروخته شده است اما قیمت آن در فروشگاه های اینترنتی بین ۴۰ تا ۴۵ یوان و برای مردم عادی نیز ۵۰ یوان است.

‘شان لیو’ به ایرنا گفت: ایران تولید کننده اصلی زعفران است اما کشت گلخانه ای زعفران در شهر ‘چونگ مینگ’ باعث کاهش واردات این محصول گران قیمت از ایران شده است.

او با اشاره به اینکه زعفران ایران قیمت بالاتری دارد تاکید کرد: اگر یک فروشنده در فروشگاه های مجازی و فیزیکی بتواند ثابت کند که زعفران او وارداتی از ایران است می تواند آن را حدود هر گرم ۴۰ یوان بفروشد.

**** کاربرد درمانی زعفران در چین**

اما آنچه مسلم است اینکه فرهنگ استفاده از زعفران در چین با ایران تفاوت بسیاری دارد عمدتاً از این فراورده در چین به عنوان یک محصول خوراکی استفاده نمی شود بلکه بیشتر جنبه دارویی دارد. از سوی دیگر رایج زعفران در چین در هر فروشگاه های امکان پذیر نیست و بیشتر فروشگاه های مواد غذایی و بازارهای مختلف، اجازه چنین کاری را ندارند در واقع زعفران به صورت یک محصول به آسانی در بازار چین در دسترس نیست و به صورت یک ماده دارویی گران قیمت عرضه می شود و عمده فروشندگان های آن نیز داروخانه ها و بیمارستان ها هستند و بهای بسیار گزافی هم دارد.

هرچند بعضاً شماری از فروشگاه های اینترنتی و یا برخی از مغازه های کوچک در مناطق مختلف چین این محصول را که از طرق مختلف از جمله توسط برخی از بازرگانان ایرانی یا چینی، مسافران و دانشجویان به این کشور صادر شده است به صورت محدود و با برند شرکت های ایرانی می فروشند.

‘وانگ یونگ’ صاحب یک داروخانه گیاهی در پکن می گوید که این محصول دارویی را با نسخه پزشکی به بیماران می فروشند و چون قیمت بسیار بالایی هم دارد به راحتی قابل تهیه نیست.

وی می گوید اگرچه این فراورده در چین فروخته می شود و گفته می شود در برخی مناطق کشت آن شروع شده است اما قابلیت رقابت با زعفران ایرانی را ندارد و آب و هوای بیشتر مناطق چین نیز برای پرورش آن مناسب نیست.

**** زعفران ایران، چالش ها و مشکلات**

یکی از تجار ایرانی مقیم چین هم در مورد وضعیت زعفران ایرانی در

بازار داخلی این کشور می گوید: در حال حاضر بازار زعفران ایرانی در چین شاهد مشکلات عدیده ای است که نیازمند نگاه کارشناسی و تجاری است.

او می گوید: واردات زعفران از طریق مبادی قانونی و گمرکات چین نیازمند مجوزهای بهداشتی و قرنطینه ای است و فقط شرکت هایی که مجوز مواد اولیه دارویی را داشته باشند می توانند زعفران وارد کنند.

در حال حاضر بیش از ۵۰ درصد واردات زعفران ایران به چین از طریق قاچاق و یا مسافری وارد چین می شود از طریق مسافری در حدود ۵۰۰ گرم تا ۱۰ کیلو قاچاق می شود و بالاتر از ۱۰ کیلو هم از طریق هنگ کنگ و توسط چینی ها قاچاق می شود.

وی با اشاره به اینکه زعفران همچنین در منطقه ای به نام 'شیجان' در غرب چین کشت می شود افزود: زعفران کشت چین، از لحاظ ظاهر درشت تر و بلندتر از زعفران ایرانی است ولی مرغوبیت زعفران ایران را ندارد و نکته جالب اینکه زعفران چینی گرانتر از زعفران ایرانی خرید و فروش می شود و اکثر تجار چینی در غرب چین در منطقه شینینگ و ارومچی بیشتر در تجارت زعفران مشغول هستند.

وی با اشاره به اینکه زعفران ایرانی دارای درجه های مختلفی است افزود: متأسفانه در سال های اخیر افراد سود جو ایرانی و چینی اقدام به تولید زعفران تقلبی و عرضه در بازار چین کرده اند و این امر باعث شده است مشتری های این کالای گرانبها، رغبتی به خرید زعفران ایرانی نداشته باشند.

این تاجر ایرانی ادامه داد: از طرفی دیگر فروش زعفران ایرانی توسط افراد غیرتاجر و غیر حرفه ای در اینترنت یا نمایشگاه های متعدد، باعث شده است این کالا گرانبها به قیمت بسیار ارزان و در بسته بندی های غیر استاندارد، عرضه و توزیع گردد.

وی خاطر نشان کرد فروش دانشجویی توسط دانشجویان ایرانی مقیم چین هم در حال حاضر باعث اختلال در فروش بازار چین شده است چرا که این دوستان برای امورات هزینه های زندگی خود در چین به روش های غیر حرفه ای و غیر تجاری اقدام به فروش در حد ۱۰۰ گرم می کنند.

به گفته وی برخی اوقات این کالای گرانبها همانند کالای بی ارزش فروخته می شود و روز به روز این کالای ناب ایرانی ارزش و مقام خود را در بازار چین از دست می دهد این امر نه تنها باعث تخریب بازار زعفران شده است بلکه ضربات بزرگی به تجار ایرانی صاحب نام که سالها تلاش کردند و بازاری مناسب در چین ایجاد کردند وارد کرده است.

وی افزود: به عنوان مثال زعفران سرگلی ایرانی درجه یک که در

بازار عمده فروشی، هر گرم حدود ۲۰ تا ۲۵ یوان فروخته می شود حالا متاسفانه با ورود افراد غیر تاجر و فروش دانشجویان ایرانی به گرمی ۶ تا ۸ یوان رسیده است.

این تاجر ایرانی تصریح کرد: بازار زعفران تقلبی ایرانی هم داغ است از قاطی کردن زعفران نگین یا سرگل با پوشال و رنگ کردن زعفران تا کپی کردن برند ایرانی و ...

وی همچنین تصریح کرد: اخیرا هم تجار چینی، در فصل برداشت خود مستقیما به مزارع زعفران ورود می کنند و همان جا زعفران مرغوب که حاصل دسترنج کشاورز است را بسیار ارزان خریداری می کنند و خیلی راحت بدون پرداخت مالیات و عوارض و حتی بدون نظارت بر خرید، بسیار راحت و آسان به مقصد هنگ کنگ و چین صادر می کنند.

به گفته وی همچنین نوع درجه یک زعفران بصورت فله به اسپانیا صادر می شود و با بسته بندی جدید و لوکس به نام زعفران اسپانیایی به اروپا و آمریکا صادر می گردد.

وی خاطر نشان کرد که در سال های گذشته زعفران ایرانی از لحاظ کیفیت و مرغوبیت رتبه اول جهان و چین را به خود اختصاص داده بود ولی به دلایل فوق متاسفانه نه تنها باعث کاهش واردات به چین بودیم بلکه نام و رتبه زعفران ایرانی در بازار داخلی چین در سال های اخیر افت زیادی داشته است.

به گفته وی اکثر تجار چینی در بازار چین علاقه ای به خرید زعفران ایرانی ندارند چون استاندارد مشخص و نظارت و کنترلی در تولید و بسته بندی و واردات و توزیع آن وجود ندارد.

این تاجر ایرانی گفت: بازار زعفران چین که بازار بزرگی را شامل می شود در انحصار زعفران افغانی است و افغانستان در حال حاضر بالاترین فروش زعفران را در چین و حتی در اروپا و آمریکا دارد.